

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen

Miljöbyrån, S4

Beslutande

Vicelanrådet
Camilla Gunell

Föredragande

Vattenbiolog
Mikael Wennström

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 74

Deltagande i ansökan gällande Central Baltic Interreg-
projekt om havsplanering

ÅLR 2019/6885

149 S4

Bakgrund

Enligt den åländska vattenlagen måste en åländsk havområdesplan antas senast mars 2021. I planen ska ingå kartor med förslag till framtida användning av åländska kust- och havsområden.

I lagen står bl.a. att: "Havsplanen ska beredas i samarbete med berörda kommuner och andra myndigheter inom landskapet, samt med relevanta myndigheter utanför landskapet med ansvar för angränsande kustvatten och marina vatten i syfte att göra havsplanerna enhetliga och samordnade i den marina regionen".

Det övergripande syftet är att "främja en hållbar utveckling och tillväxt vad gäller kust- och havsområdets olika användningsområden samt hållbar användning av marina resurser. Havsplanen ska bidra till god vattenkvalitet och god miljöstatus i kust- och havsområden".

Det finns en tydlig anknytning till hållbarhetsagendan där det både allmänt och under mål 3 och 4 sägs att ett samlat helhetsperspektiv på mark- och vattenanvändning ska finnas och att "landskapsregeringen säkerställer att det sker en övergripande samordning av mark- och vattenanvändningen".

För att uppfylla kravet på samarbete med omgivande regioner har landskapsregeringen under 2018 och 2019 deltagit i projektet Pan Baltic Scope med deltagande från alla länder runt Östersjön.

Syfte med projektet

Syftet med projektet som nu planeras är att säkerställa att det gränsöverskridande samarbetet fortsätter och utvecklas på ett sådant sätt att det får största möjliga mervärde för de olika länderna/regionerna. Det innebär att fortsätta utveckla de nätverk som skapats i PanBaltic Scope, att om möjligt samordna användningen och förvaltningen av kust och hav mellan de olika regionerna och samarbeta för att säkerställa långsiktig hållbarhet i hela regionen.

I projektet ingår myndigheter och instanser i Sverige, Åland, Finland och Estland med ansvar för havsplanering. Åbo Universitet fungerar som projektledare.

Projektet planeras hålla på under tre år. Den årlig budgeten för den åländska delen av projektet beräknas till 44 000 € per år varav 75 % finansieras med EU-medel. Den åländska nationella delen av kostnaden är därmed 11 000 € per år.

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att delta i ansökningsprocessen gällande ett Central Baltic Interreg-projektet om havsplanering samt med anledning av det skicka in ett *Partner Contribution Statement* till huvudsökanden Åbo Universitet. Dokumentet undertecknas av avdelningschef Bengt Michelsson.

Deltagandet förutsätter att medel för deltagandet anslås i budgeten för 2020.

Nr 75

Slutrapport från arbetsgrupp för att trygga kvalitet och tillgång i Ålands vatten Ab:s vattentäkter

ÅLR 2018/8172

150 S4

Sommaren 2018 var exceptionell med långvarig torka och värme. Vattennivåerna i de åländska sjöarna sjönk till rekordlåga nivåer och vattenkvaliteten var på många håll klart sämre än normalt. Med anledning av den akuta vattensituationen i Ålands vatten Ab:s vattentäkter beslöt Ålands landskapsregering i samråd med Mariehamns stad att kalla till ett ägarmöte kring akuta och långsiktiga åtgärder i syfte att åtgärda situationen och trygga tillgången framöver på rent dricksvatten.

Landskapsregeringen tillsatte en arbetsgrupp med representanter för ägarparterna. Arbetsgruppens uppgift bestämdes till att ta beslut om, koordinera och följa upp olika åtgärder och föreslå insatser inför delägarnas beslutande organ.

Arbetsgruppen har haft möten vid sex tillfällen under perioden oktober 2018 till augusti 2019. Inför det avslutande mötet 23 augusti 2019 presenterades ett förslag till slutrapport över gruppens arbete. Rapporten godkändes med smärre ändringar.

Landskapsregeringen antecknar slutrapport enligt **bilaga 1 S419E42** till kännedom. I rapporten ges en bakgrund till arbetsgruppen och görs en genomgång av de åtgärder som genomförts av olika parter. Rapporten avslutas med en diskussion om finansieringsprinciper.

Samtidigt avslutas arbetsgruppen och medlemmarna befrias från sitt uppdrag.

Slutrapport från Arbetsgrupp för att trygga kvalitet och tillgång på råvatten för Ålands Vatten Ab oktober 2018 – augusti 2019

I denna slutrapport ges en bakgrund till arbetsgruppen och görs en genomgång av de åtgärder som genomförts av olika parter. Vidare ingår en diskussion om finansieringsprinciper. Rapporten avslutas med en sammanfattning och rekommendation om fortsatt samarbete.

Bakgrund

Sommaren 2018 var exceptionell med långvarig torka och värme. Vattennivåerna i de åländska sjöarna sjönk till rekordlåga nivåer och vattenkvaliteten var på många håll klart sämre än normalt.

Med anledning av den akuta vattensituationen beslöt Ålands landskapsregering i augusti i samråd med Mariehamns stad att kalla till ett ägarmöte kring akuta och långsiktiga åtgärder i syfte att åtgärda situationen och trygga tillgången framöver på rent dricksvatten i Ålands vatten Ab:s vattentäkter. Mötet hölls 17 september på Självstyrelsegården.

Ägarmötet beslöt att en särskild arbetsgrupp skulle tillsättas för att tillse att arbetet förs framåt för att säkerställa tillgång och kvalitet på råvatten i bolagets täkter.

Landskapsregeringen tillsatte 2 oktober 2018 arbetsgruppen med representanter för ägarparterna. Arbetsgruppens uppgift bestämdes till att ta beslut om, koordinera och följa upp olika åtgärder och föreslå insatser inför delägarnas beslutande organ. I detta ingår prioriteringar, tidsplan, ansvar och finansiering.

Arbetsgruppen har haft möten vid sex tillfällen. Den hade sitt första möte i oktober 2018 och avslutade med ett möte 23 augusti 2019.

Ålands Vatten Ab renar och distribuerar vatten till ca 76 % av Ålands befolkning. Bolaget ägs av (med ägarandel avrundat till hel procent) Mariehamns stad 38 %, Ålands landskapsregering 28 %, Jomala kommun 11 %, Finströms kommun 8 %, Lemlands kommun 5 %, Hammarlands kommun 5 %, Eckerö kommun 3 %, Geta kommun 2 % och Lumparlands kommun 1 %.

Medlemmar i arbetsgruppen har varit Camilla Gunell (ordförande), Britt Lundberg (viceordförande), Tage Silander, Jouni Huhtala, Harry Jansson, Magnus Nordin, Roger Höglund, Aron Lundström, Christian Nordas, Ann Nedergård, Magnus Eriksson, Stefan Rumander, Sölve Högman, Susanne Vävare, Stig Abrahamsson samt Mikael Wennström (sekreterare)

Lägesbeskrivning och förteckning av genomförda åtgärder

1. Genomgång av läget gällande vattennivåer, förväntat scenario och värsta tänkbara scenario

Vid varje möte, från det konstituerande mötet i september 2018 till det

avslutande mötet i juni 2019, har en genomgång gjorts av nuläget samt förväntat scenario gällande vattennivåer. Värsta tänkbara scenario och behovet av förebyggande åtgärder har kontinuerligt diskuterats.

I årsredovisningen för Ålands vatten Ab (i fortsättningen även benämnt ÅV) sammanfattas året. Små mängder regn och snö från januari till april 2018 ledde till att markerna snabbare torkade ut än under ett normalår. Våren och början av sommaren var mycket nederbördsfattig. Tillrinningen minskade samtidigt som vattennivåerna i grundvattnet sjönk. Som följd av det påverkades även vattennivåerna i täkterna negativt. Samtidigt ökade vattenförbrukningen något med anledning av den torra våren.

I juli och augusti steg temperaturen och till följd av detta ökade avdunstningen från vattentäkterna till, av Ålands Vatten Ab, ej tidigare uppmätta nivåer.

Avdunstningen uppvisade uppskattningsvis 50 % högre värden än tidigare och tidvis minskade vattennivån med 10 mm per dygn.

Början av hösten var fortsatt varm och utebliven nederbörd och avdunstning medförde att vattennivåerna i vattentäkterna närmade sig de lägsta uppmätta nivåerna på 15 år.

Första veckan i december vände trenden och på en tid av två månader återfylldes vattentäkterna.

Genom att kontinuerligt följa situationen kompletterade arbetsgruppen den vattenjour som inrättades vid Ålands landskapsregering (i fortsättningen även benämnd LR) sommaren 2018 för att följa med, säkerställa och prioritera tillgång av vatten för olika ändamål.

2. Nya allmänna vattenskyddsföreskrifter

Ett remissförslag till allmänna föreskrifter för vattenskyddsområden har tagits fram i en arbetsgrupp bestående av representanter från ÅMHM, LR, ÅV, Mariehamns stad samt inbjudna sakkunniga tjänstemän. Förslaget skickas ut på remiss i september 2019.

Beslut om de allmänna föreskrifterna tas i november 2019. Efter beslutet inleds arbetet med att fastställa vattenskyddsområden för samtliga dricksvattentäkter på Åland, samt med att ta fram reviderade föreskrifter för ÅV:s vattenskyddsområden.

Förslag till bestämmelser om ersättning inom vattenskyddsområden har tagits inom ramen för arbetet med ny vattenlagstiftning. Dessa bestämmelser bör träda i kraft så snart som möjligt. Tidtabellen för beslut om nya vattenskyddsområden och reviderade föreskrifter anpassas till när de nya lagbestämmelserna kan träda i kraft.

I föreskrifterna ingår flera punkter arbetsgruppen behövt lösa:

- Förslag till bestämmelser om användning av gödselmedel samt bekämpnings- och växtskyddsmedel vid täkterna (har införts i remissförslaget för skydds-föreskrifter §§ 5 och 6).

- Förslag till förbud mot strandbete i direkt anslutning till täkter samt krav på tillstånd från LR för bete i övriga delar av den primära zonen (har införts i remissförslaget till nya skyddsföreskrifter i vattenskyddsområden § 6).
- Förslag till reviderade föreskrifter för skötsel av stränder vid naturreservatet och Natura 2000-området Prästgårdsnäset. Dessa tas för närvarande fram vid LR.

3. Åtgärder för att säkra tillgången till råvatten

Akuta åtgärder:

- LR beslöt i september att tillåta ett tillfälligt ökat uttag av vatten i Långsjön och Markusbölefjärden. Man begränsade dock uttag av bevattningsvatten då vattnet sjunkit under en viss nivå.
- ÅV kontaktade i slutet av september myndigheterna för att komma fram till en lösning för att säkerställa tillgången av råvatten och få till stånd en möjlighet att tillfälligt avvika från gällande miljötillstånd för uttag. Ett undantag beviljades av ÅMHM fram till mitten av december 2018, där ÅV fick möjlighet att nyttja vattentäkterna Långsjön och Markusbölefjärden och sänka nivåerna med ytterligare 10 cm.

Långsiktiga åtgärder:

- ÅV inlämnade våren 2019 till ÅMHM en ansökan om tillstånd för höjning av högsta vattennivån med 20 cm i Markusbölefjärden och Långsjön. En sådan höjning skulle öka vattenvolymen i vattentäkterna med ca 600.000m³, vilket motsvarar 25% av årsförbrukningen.
- Det konstaterades att tillståndet för uttag av vatten i Dalkarby träsk inte anger någon gräns för uttagets storlek. ÅV beslöt våren 2019 att en ombyggnad av råvattenpumpstation i träsket ska göras, vilket möjliggör att ytterligare 150.000m³ råvatten kan pumpas från vattentäkten. Långsiktigt innebär det att Dalkarby träsk kan fungera som reservvattentäkt under 25 dagar vid ett krisläge.
- ÅV sände en skrivelse till LR med förslag till lagändring så att det kan vara möjligt att använda insjön Vargsundet som tillfällig vattentäkt i krissituationer. Lagändringen skulle enligt förslaget innebära möjlighet till årligt uttag av råvatten på sammanlagt 500.000 m³.
LR har i sitt arbete med vattenlagstiftningen föreslagit ändringar för att säkerställa tillgång till vatten i krissituationer. I detta ingår att överväga förändringar i den förordning som styr uttaget av vatten från sjöar, inklusive att ta ställning till ÅVs förslag gällande Vargsundet.

- Behovet och val av ny vattentäkt. ÅV har konstaterat att nästa större investering för bolaget är planering och ibrukttagande av ny vattentäkt som dels ska fungera som reservvattentäkt men även under vissa tider av året komplettera befintlig vattenproduktion. ÅV utreder olika alternativ i vilket ingår även alternativet avsaltning av havsvatten.
- Arbetgruppen var enig om att grundläggande fakta om vattenförbrukning och vattensparande bör sammanställas och presenteras. Ägarkommunerna var positiva till att samordna informationsinsatser.
- ÅV och de tre största ägarkommunerna har hållit möte planeras med möjligheter till vattensparande hos storförbrukarna, och tagit fram ett förslag till informationsstrategi.
- LR har i samarbete med GTK (Geologiska forskningscentralen) startat ett projekt för undersökningar av grundvattenområden på Åland, inklusive möjligheten av använda sådana områden som vattentäkt.
- LR har gjort en preliminär bedömning av översvämningskänsligheten och gett rekommendationer till åtgärder vid Långsjön-Kaldersfjärden, Vargsundet samt Västra Kyrksundet.

4. Åtgärder för att förbättra vattenkvalitet

Under de senaste åren har olika parter genomfört olika projekt och åtgärder för att minska belastningen på sjöarna och på så sätt förbättra vattenkvaliteten. Hösten 2018 presenterade Ålands Vatten Ab ett utredningsarbete om näringsämnesbelastningen och åtgärdsförslag för minskningar för Långsjön och Markusbölefjärden. Utredningen var beställd från en expertenhet vid Åbo Yrkehögskola. Rapporten presenterades för allmänhet och berörda parter vid ett seminarium i början på oktober.

Rapporten innehöll nio konkreta rekommendationer till åtgärder för att minska näringsbelastningen på sjöarna, samt allmänna rekommendationer gällande diken, åker- och betesmark. Under vintern och våren 2019 inledde ÅV ett systematiskt arbete med förverkliga åtgärderna.

Åtgärderna presenterades och diskuterades kontinuerligt i arbetsgruppen. En del av åtgärderna krävde samarbete mellan vattenbolaget, landskapsregeringen, landskapets fastighetsverk och berörda kommuner och arbetsgruppen utgjorde ett viktigt forum för ägarparterna att komma överens om en gemensam strategi i förverkligandet.

I arbetsgruppen konstaterades att också interna processer i sjöarna, ex. läckage av näring från bottarna och avdunstning, påverkar vattenkvaliteten och att resurser även måste satsas på att minska den interna belastningen om man vill åstadkomma tydlig förbättring. Det framfördes även att åtgärder för att minska

den interna belastningen, tex syrsättning av bottenvatten, nog har kortsiktig effekt men är att betrakta som konstgjord andning; för att åstadkomma långvariga hållbara resultat krävs att den externa belastningen begränsas. ÅV genomförde ett långtidsprojekt med att syrsätta bottarna i Långsjön från år 1983 och framåt. Syrsättningen pågick under många år till dess att bottensedimenten stabiliserats, men sedan år 2006 har vattnets kvalitet stegvis försämrats på grund av fortsatt hög extern belastning.

Åtgärder som vidtagits av olika parter

Till den del åtgärderna genomförts efter sommaren 2018 har de koordinerats i arbetsgruppen.

Ålands landskapsregering:

- delfinansierat våtmarkslösningar vid två diken vid norra Markusbölefjärden i samarbete med markägare
- tagit fram reviderade och nya vattenskyddsföreskrifter i samarbete med arbetsgrupp (se avsnitt 1)
- tagit ställning till antal åtgärder efter anhållan från ÅV hösten 2018 gällande:
  - Omgrävning av sidodiken som löper genom skydds-zoner
Det konstaterades att det troligen finns exempel på att sidodiken grävts genom skydds-zoner. Det framfördes att det finns möjlighet för LR att ge stöd för igenfyllning och täckdikning. Det konstaterades dock att det är viktigt att hitta och genomföra åtgärder som säkerställer god dränering och vattenhushållning och minimerar läckage av näringsämnen. Vid täckdikning bör man så långt möjligt ha någon slags fördröjande lösning vid utloppen före recipienter.
  - Bestämmelser om grundvattenskydd intill vattentäkterna
LR fattar ett särskilt beslut om att grundvattenskydd ska gälla vid täkterna så att motsvarande regler gällande gödselhantering och bekämpningsmedel som gäller i grundvattenområden införs i närområdet till täkterna.
  - Info och provtagning från Hushållningssällskapet sida
Det konstaterades att Hushållningssällskapet genomför saker på beställning; sällskapet utför således inte informationsinsatser eller provtagning så länge ingen uttrycklig beställning finns. Vidare konstaterades att viss rådgivning och informationsverksamhet går att ordna inom LBU-programmet men att den i huvudsak är frivillig. Således behövs andra finansieringskällor för att genomföra allmänna informationsinsatser och provtagningar inom vattenskyddsområden.
  - Förbättrad vägs skyltning runt vattenskyddsområdet

LRs Infrastrukturavdelning förnyar skyltningen runt vattenskyddsområdet enligt vattenbolagets instruktioner och önskemål.

- gett Fastighetsverket i uppdrag att kontakta privata markägare för förhandling om inköp eller långtidsarrende av områden lämpliga för våtmarker.
- tillhandahåller fortsättningsvis förmånliga möjligheter till stöd inom LBU-programmet för anläggande av extra breda skydds-zoner vid dricksvattentäkter. Denna stödform har utnyttjats flitigt av jordbrukare med marker intill Toböle träsk (dvs Tjenan vatten Ab:s vattentäkt).
- antog våren 2019 en plaststrategi i vilken finns åtgärder som minskar belastningen av mikroplaster. Åtgärderna införs stegvis.
- urtarbetar ett förslag till ny vattenlagstiftning inklusive förordningar. Lagförslaget innehåller bland annat tydligare bestämmelser om ersättningar vid vattenskyddsområden. Avsikten är att föra förslaget till lagtinget hösten 2019.

Ålands vatten Ab:

- genomfört projektet WATERCHAIN, med en projektanställd under dryga två år. I projektet har ingått kunskapsinsamling om vattentäkterna; samarbete med expertorganisationer inom vattenskyddsfrågor i hela centrala Östersjön; information om näringsämnen och farliga ämnen etc; kunskapshöjande kampanjer Rock the Baltic sea och Baltic Sea savers; samarbete med högskolor och förskolor etc. (okt 2015 - dec 2017).
- genomfört informationsutskick inom vattenskyddsområdet (2016 och 2017). initierat samarbeten med myndigheter, intresseorganisationer, församlingarna, fastighetsverket m.fl. (2016-)
- genomfört ABCD-process för en hållbar dricksvattenförsörjning (2016-2017)
- beställt och erhållit rapport om näringsämnesbelastningen för Långsjön och Markusbölefjärden. Arbetet utfördes av en expertenhet vid Åbo Yrkeshögskola och resultatet har kommunicerats till myndigheter, intresseorganisationer, markägare, jordbrukare och andra intressenter (2017-2018)
- byggt upp och lanserat portalen vattenskydd.ax (2017-)
- tagit fram informationsblad där olika vattenskyddsåtgärder presenteras (2017 och framåt) Idag finns 7 st. De nästa blad som kommer att presenteras är:
  - o infoblad om växtskyddsmedel (är klart men inväntar beslut om brunnar och källor från LR)

- infoblad om skogsbruk; samarbete med LR, skogsvårdsföreningen och skogsbolagen (klart inom kort)
  - infoblad om bygg och entreprenad (under utarbetande)anställt projektledare vattenskydd och hållbarhet (2018-2019)
- genomfört Vattendagar vid två tillfällen (2017 och 2018)
- ordnat informationstillfällen och workshoppar för att samla fler åtgärdsförslag och skapa engagemang.
- lanserat och arbetat med Kranmärkning (2017-)
- genomfört samarbetet Kemikaliekoll Åland hemma, mäsas, radioreklam etc. (2018)
- genomfört en ABCD för allt vatten har god kvalitet tillsammans med Östersjöfonden. Arbetet samlade många intressenter från myndigheter, intresseorganisationer etc. (2018)
- satt upp käppar som markerar skyddsdikena inom vattenskyddsområdena (2016 och 2017)
- träffat församlingarna, som är stora markägare inom inom vattenskyddsområdena, för att diskutera vattenskyddsåtgärder (2018)
- anhållit till LR om omedelbara åtgärder (oktober 2018) och i anslutning till det utformat information med förtydligande av nitratdirektiv och tvärvillkor (jan 2019) och tagit fram förslag till beslut gällande att likställa primärzon kring ytvattentäcker med lagstiftningens skrivningar om begränsningar kring brunnar och källor (jan 2019)
- ordnat lunchföreläsning om gröna lösningar för bättre vattenkvalitet (dec 2018)
- installerat en flytande våtmark i Långsjön (juni 2019).
- anordnat dikesvandringar med P. Feuerbach (Södra Långsjön, Strömmen, och norra Långsjön, Grelsbydiket norr om Stallhaga träsk) och kommunicerat slutsatserna till deltagare och andra berörda (maj 2019)
- ordnat lunch- och kvällsföreläsning med P. Feuerbach (maj 2019)
- anordnat möte med markägare intill södra Långsjön (maj 2019)
- initierat möte om strukturkalkning på Åland (juni 2019)
- ordnat lunchföreläsning om strukturkalkning (aug 2019)

- tagit fram informationsskyltar för utsättning på lämpliga platser runt täkterna (trycks aug 2019)
- diskuterar vattenskyddsåtgärder på betesmarker och iskogsområden med Fastighetsverket om (2018-)
- undersöker möjligheten att förbättra funktionen i befintliga fosforfällor i Gölby (2019 -)
- planerar kalkfilterdike i Grelsbydiket och omdragning av dike vid Finnbacka träsk (2019-)
- diskuterar lämpliga åtgärder vid Stallhaga träsk med Fastighetsverket och Peter Feuerbach (2019-)
- erhållit PAF-miljömedel för konkreta kunskapshöjande och miljöförbättrande åtgärder i Långsjön och Markusbölefjärden (planeras förverkligas 2019-2020)
- ansökt om medel till ett LEADER projekt om minskade växtnäring förluster från jordbruksmark (inväntar slutligt beslut, planeras förverkligas 2019-2020)

Fastighetsverket

- har fört och för fortsättningsvis aktivt diskussioner med Ålands Vatten Ab om möjligheter att minska miljöbelastning från landskapsägda marker
- har genomfört stängsling på beten vid Bränneriträsk och Slussfjärden så att korna endast kan ta sig till vattnet på ett ställe.
- för diskussioner med markägare om att få tillgång till mark för våtmarker vid Stallhaga träsk och i Gölby; i samarbete med Ålands Vatten Ab
- planerar att införa tydligare vattenskydds krav då arrendekontrakten för jordbruksmark inom vattenskyddsområdet förnyas
- investerat i avloppsledning från kontor och bostadshus i Guttorp för det fall att Östra kyrksundet i framtiden blir vattentäkt. Avloppsledningen är dimensionerad för att kunna dras vidare till närliggande byar

Jomala kommun

- deltar aktivt i arbetet med VA-plan för hela Åland. Detta inkluderar arbetet med att säkra tillgång och kvalitet i ÅV AB:s täkter
- har inom kommunens tekniska sektor diskuterat behoven av åtgärder kopplade till dricksvattentäkterna och vattenskyddet

- budgeterat medel för bräddningsbassänger vid pumpstationer i vattenskyddsområden
- budgeterat medel för planering av området intill södra Långsjön

Finströms kommun

- deltar aktivt i arbetet med VA-plan för hela Åland. Detta inkluderar arbetet med att säkra tillgång och kvalitet i ÅV AB:s täkter
- Finströms kommunaltekniska Ab har färdigställt nya brunnar och planerar att installera nya vattenmätare, vilket ger säkrare avläsningar och bättre statistik
- Finströms kommunaltekniska Ab planerar flytt av pumpstation intill Långsjön. Inväntar svar om det är möjligt att få Leaderstöd

Mariehamns stad

- deltar aktivt i arbetet med VA-plan för hela Åland. Detta inkluderar arbetet med att säkra tillgång och kvalitet i ÅV AB:s täkter
- arbetar målinriktat med att minska läckage i vattenledningsnätet

5. Finansiering av vattenskydd

Frågan om vattenskyddsåtgärder det ska finansieras med avgifter eller skatter diskuterades i arbetsgruppen.

Det konstaterades att grundprincipen enligt gällande vattenlag är att miljökostnader ska finansieras via avgifter men att lagen medger undantag från kostnadstäckning med avgifter under förutsättning att förfarandet inte äventyrar målen för vattenkvalitet (i enlighet med bestämmelserna i EUs vattendirektiv). Detta undantag medger alltså skattefinansiering.

Det framfördes att i Sverige har frågan tolkats så att skattemedel kan användas för ersättningar till sådana markägare för vilka nyttjanderätten minskat.

Det konstaterades att förslaget till nya vattenskyddsföreskrifter är mer långtgående än tidigare föreskrifter. Nuvarande vattenskyddsbestämmelserna för Ålands Vatten Ab:s vattentäkter härstammar från 1980-talet och sedan dess har lagstiftningen hunnit i kapp och delvis sträcker sig längre än de befintliga bestämmelserna.

Det framfördes att det är hela bolagets ansvar (dvs alla brukares och/eller alla ägares ansvar) att täcka de miljökostnader som vattenbolaget har, och inte är ett särskilt ansvar för den kommun/de kommuner där vattentäkten råkar ligga. Till detta replikerades att vattenbolaget bör få hjälp med olika typer av miljöåtgärder från sina ägarkommuner och det påpekades att de kommuner där vattentäkterna är belägna också drar nytta av att täkterna har skyddats.

6. Sammanfattning och rekommendation om fortsatt samarbete

På det sista mötet konstaterades att arbetet i gruppen varit framgångsrikt.

Gruppens sammansättning, med ledande politiker och tjänstemän från de olika ägarparterna, möjliggjorde att man på ett effektivt och konstruktivt sätt kunde koordinera, följa upp och ta beslut om olika åtgärder och insatser.

De återkommande mötena och den kontinuerliga rapporteringen fungerade också som ett stöd för de olika parterna i arbetet med att planera och genomföra olika insatser.

Slutligen konstaterade arbetsgruppen att man uppfyllt sitt uppdrag och att gruppen därmed kan avslutas. Samtidigt rekommenderade gruppen att en liknande grupp, med ett övergripande ansvar för koordinera och skapa långsiktigt hållbar vattenförsörjning på Åland, tillsätts i framtiden.